

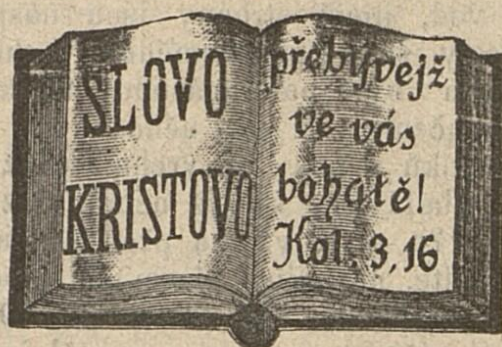
BETANIE.

Časopis věnovaný k probouzení a pěstování duchovního života.

Vychází
3krát za měsíc.
Jednou měsíčně
příloha

Pomůcka k rozjímání
slova Božího.

Redakce a administrace
Král. Vinohrady,
Slovenská ul. čis. 1072.

Předp áci se celoročně
pro:

Rakousko 4 koruny.

Německo 4 marky.

Ameriku 1 1/4 doll.

Rusko . 2 1/4 rubl.

Odběratelé toliko prvního
čís. v měs.
platí roč. K 1.50.

V podstatném svornost, v nepodstatném volnost, ve všem láska

Z aliančních konferenci květnových na Kr. Vinohradech.

Po řeči doktora A. W. Clarka, kterou jsme minule doslovně přinesli, referoval o témže předmětu baptistický kaz. p. Koch z Vidně, jak následuje. (Jeden z přítomných bratří, pan z Knobelsdorfu, pravil, že mu při řeči dr. Clarka přicházelo, jakoby pro druhého řečníka nic již nezbývalo, ale byl prý ve svém očekávání zahabben. Milí čtenáři budou zajisté pozorně i tento proslov čísti, aby viděli, jak mnoho krásného a zajímavého může o tom samém předmětu ještě i bratr druhý pověditi.)

Ježíšovy veřejné činnosti učitelské.

„Nikdy tak člověk nemluvil, jako tento člověk.“ (Jan. 7, 46.)

Uvedená slova, jež služebníci biskupů a farizeů, mající Ježíše jatého přivésti, vyřkli, chtěl bych užiti jako svědectví pro celé veřejné vystupování Páně. Z dvou hledisek chce pak úlohu svou zodpovídati a sice *jak a co* Pán Ježíš mluvil.

I.

Na otázku *jak mluvil*, hodi se v odpověď závěrek kázání „na hoře,“ kdež tento posudek čteme: „I divili se velmi zástupové učení jeho, nebo učil je *jako moc maje*, a ne jako zákonníci.“ Mluvil jako ten, kterýž měl plnou moc od Boha — s celou autoritou. Proti jeho řečem zanikaly řeči zákonníků, kteří vůči tomu, že písma za základ si brali, učili svou moudrost a výmysly, mluvili ve jménu vlastním, takže zástupům nestala se při takových učitelích písma zdrojem k občerstvení pro žižnici a lačnici, ani hvězdou vodící k Betlému a Golgatě bloudícím, nýbrž představila se

jim jako suchopárná kniha náboženských obřadů, z kteréž zákonníci dle počtu ročních dnů vystudovali 365 zákazů a dle počtu částí lidského těla 248 příkazů. Pak projednávali o tom, které přikázání by bylo větší, a které menší; i z kmínu a kopru a máty ustanovovali desátky; stanovili podobně délku modlitebních řemínku atd. a nad plněním všeho toho úzkostlivě bděli. — Posluchači a žáci jejich nebyli jim příliš vděční, protože to vše duším málo prospívalo, za to ale dali se Ježíšovým učením ihned uchvátit; neboť on mluví ve jménu živého Boha a mluvil to co viděl a slyšel v nebi. Duše jeho se otevřela a plnost Božství jeho se zjevila, a z těla jeho rozlivali se proudové krystalových vod, jimiž strhány jsou náspy, povrchního učení farizeů, jako se i kácely stoly penězoměnců v chrámě pod rukou jeho.

„Já pak pravím vám“ bylo pateronásobné útočení jeho v kázání „na hoře“ proti farizejskému učení, aniž co z něho zbylo. Podobně žene útokem proti jejich umývání koflíků a mís po vrchu, když srdce zůstává znečištěno, slovy: „Blázni, zdaliž ten, kterýž učinil, což zevnitř jest, neučinil také i toho, což jest vnitř?“ — Když má před sebou duchaprázdné učitele písma, kárá jich: „Bloudíte, neznajíce písem ani moci Boží“. „Zdaliž jste nečtli?“ — A moc jeho nezůstala bez vlivu. Od Dan až k Bersabe roznesla se pověst o něm. S zářícím zrakem vyprávěl jeden druhému: Povstal veliký prorok mezi námi. Bůh navštívil lid svůj s výsosti“. Pastýři opouštěli svá stáda, rolníci pole, rybáři sítě, celní svá stanoviska, a šli, aby viděli a slyšeli toho, jenž mluvil jako nikdy žádný z lidí.

Jak krásné, že i do dnes zkušenost tato se jeví. Ale jen tam, dokázalo-li prvé evangelium moc svou k spasení nás samých, prokazuje tutéž moc i skrze ústa naše. A tak není ta moc z nás, ale Duch Kristův to působí, který skrze nás mluví.

Ale Pán Ježíš nemluvil jen jako moc maje, nýbrž také *líbě a laskavě*. (Luk. 4, 22). V něm se naplnilo co předpověděl Izaiáš (50, 4): Panovník Hospodin dal mi jazyk umělý, abych uměl příhodně ustálemu mluvit slova.“ Také Žalm 45, 3: „Krásnější jsi nad všechny syny lidské; rozlita jest i milost ve rtech tvých“. A ap. Pavel mluví o něm praví: „Když se zjevila dobrota a láska k lidem Spasitele, našeho Boha“. Shledáváme, že byla dobrota a láska Boží v Pánu Ježíši zosobněna. U něho se nenalézala pošmournost, hořkost a kyselost v chování. Stará smlouva prodechnuta byla ortelem „zlořečený každý, kdožby nezůstával ve všem, co jest psáno“, kdežto Pán Ježíš započal jedno z nejdůležitějších svých kázání (Mat. 5,) slovy: „Blahoslavení chudí duchem, — blahoslavení lkající — blahoslavení lačníci a žíznící. — blahoslavení tiší atd. Jako nebeský balzám skrápějí slova ta z tisíci ran krvácející pokolení lidské. Mezi tímco zákonníci svazovali břemena nesnesitelná pro lid, jichž se sami nejmenším prstem nedotýkali, volá Ježíš něžně všechny obtížené a pracující k sobě, že jim odpočinutí dá, an jeho břímě jest lehké a jeho rozkošné.

Farizeové nadržovali značně bohatým a tak zvaným vzdělaným, kdežto o zástupech lidu potupně se vyjadřovali: „Lid kterýž nezná zákona, proklatý jest. Pro Pána ale měla každá jednotlivá duše, i ta nejnepatrnější, nesmírnou cenu. Vidíme to zejména z dojemných podobenství o ztracené ovei, o ztraceném groši a marnotratném synu (Luk. 15.), Ještě i v posledních dnech a hodinách, kde člověk obyčejně již jen sám sebou se obírá, nezná Pán Ježíš takové sobeckosti, ale srdce jeho jest plné lásky k potě-

šování jiných, o čemž svědčí řeči na rozloučenou, z nichž jen připomínám: „Nermutiž se srdce vaše.“ „V domě otce mého příbytkové muozi jsou.“ „Pokoj zůstavuji vám, pokoj svůj dávám vám.“ „Na světě soužení míti budete, ale doufejtež, já jsem přemohl svět.“

Malíři znázorňovali dříve řečníka, že zlatý řetěz nakreslili, kterýž mluvícímu šel z úst a přitahoval k němu posluchače. Takovým zlatým řetězem jest u Pána Ježíše právě tato milost a dobrota, kteráž obtíženě a pracující, publikány a žoldnéře, hříšníky a dítky neodolatedlně k Němu táhla. I zde platí: Učte se ode mne. Jedinou krůpějí medu více much se chytí, nežli celým sudem octa. Ne ledový mráz, nýbrž teplé jarní slunéčko táhne osení z hloubi země a k vzrůstu přivodí.

S láskou a dobrotou byla pravda a otevřenost jeho všech řečí a učení úzce spojena. A tato nebeská dobrota lásky jeho jest prosta vši choulostivosti neb nesmělosti. Pán nezná žádných ohledů proti kterémukoliv hříchu. Když Petr chtěl jej odvracet od cesty utrpení musel si dáti líbit slovo „satane.“ Před velikými zástupy nikdy nezastěňoval svatou tíhu kříže a úzké cesty. Jakkoli mu jde o to, aby všickni lidé k spasení přišli, nemyslí, že to ostatní se už nějak dá dělat, jen když je prozatím bude míti. On nikomu oči nezastírá. Kdo chce jej následovat, má určitě vědět, co jej očekává. Kdo nezřekne se všech věcí, kterými vládne, nemůž býti mým učedníkem. Ano i těm, již s ním povždy setrvali, otevírá dvěře v rozhodnou chvíli táže se jich „zdali i vy chcete odejítí?“ Všudy ponechává lidem svobodnou vůli, aby s určitostí věděli pro co se rozhodují.

Že neznal bázně, jest vidět, jak napadal farizee a zákonníky, pokrytce. Byli to přec vůdcové lidu. Ale on na to nedbal, anebo tím rozhodněji s nimi mluvil. Pán neuchází se také o přízeň lidu, aniž hledí si získat veřejnost. Když tisícové byli divy jeho uchvázeni, řekl jim bez obalu, jaká ta víra jejich je: „Hledáte mne, ne že jste divy viděli, ale že jste nasytzeni byli.“ A když pak chtěli přijít, aby jej učinili králem, ušel rukoum i zrakům jejich. V svaté horlivosti vyčistil dům Boží, který na dům kopecký snižen byl. Známá řeč jeho (Mat. 23) jest jako hřmění hromu; hrozná běda následují jako blesk za bleskem. Táž ruka, která dítkám něžně žehnala, drží tuto věječku, aby vyčistila humno své. I v této věci smýšlej jedenkaždý z nás, jako i při Kristu Ježíši bylo. Přítel hříšníků ale nepřítel hřícha.

Ježíšova veřejná činnost učitelská jevila velikou prostomyslnost, byla prostonárodní. On mluvil tak, aby byl ode všech rozuměn. On mluvil v podobenstvích a figurách. A bez podobenství nemluvil k lidu. Asi třetina všech jeho řečí, které se nám zachovaly, jsou parabolí. Jako umělec maje v ruce ať kus křídly nebo uhlí načrtne několika tahy podobu, nad níž se zasmějeme a nebo pohnuti jsme k pláči, tak Pán Ježíš užíval udalostí z obyčejného života, a věčné nebeské pravdy zatepělému oku našemu učinil zřetelny. Příroda ležela před zrakem jeho jako velká otevřená kniha Otcova, jejíž obrazy nám vykládal a tajemství osvětloval. Není pochybí, že tento způsob učení jest nejzdaárnější. Co krásné obrazy v poučné knize, co vonné květiny na lukách, co jasné hvězdy za noci na nebi, to jsou užívané obrazy a podobenství, jimiž vystrojil Pán Ježíš učení svého evanjelia. — Kéž i v tomto kuse učíme se od našeho Mistra. Pak se budeme moci na

díti, že i pán i sluha budou nám dobře rozuměti, když evangelium království jim zvěstovati budeme.

II.

Na otázku, co učil Pán? můžeme říci, že nejčastěji mluvil o království Božím. U Marka a Lukáše nazývá se království Božím, u Matouše královstvím nebeským. Jak Jan Křtitel, tak Pán Ježíš hlásal: Přiblížilo se království nebeské! I obcházel Ježíš všecka města a městečka uče v školách jejich a káže evangelium království. Většina jeho podoběnství počíná: „Království nebeské jest podobno . . . An učil učedníky své nejen za příští království Božího prositi, ale v něm i pracovati a proto posílal těch 12 i oněch 70 vždy po dvou a dvou do všech míst před sebou, kamž měl přijíti říka „kažte, že se přiblížilo království nebeské.“ I mezi z mrtvých vstáním a nanebevstoupením svým mluvil s učedníky svými o království nebeském.

Co znamená tento název „království nebeské.“ Nejprve to znamenalo rozednívání se nového slavného dne, o němž proroci zvěstovali a jež svatí očekávali. Doba tato přišla, že ji Ježíš přinesl. Očekávání se skončilo. Králové a proroci a spravedliví žádali viděti, co vy vidíte, ale neviděli. Tak řekl Pán učedníkům. Tak velký byl dle jeho výkladu rozdíl doby, takže ten nejmenší v království Božím větší byl, nežli Jan Křtitel kterýž dobu starou uzavíral. Ovšem měli židé za času Pána Ježíše, ani učedníky jeho nevyjímaje, zcela jiný pojem o král. nebeském, nežli On. Oni kladli důraz na království, kdežto On na království Boží. Oni očekávali říši na zemi slavnou asi jako za Davida a Šalamouna, ale Pán kázal království duchovní, na zemi sice, ale ne ze země, království bez obmezení času a místa, mezi všemi národy.

A na bráně do tohoto království jest psáno: Čiňte pokání, t. změňte mysl svou. A občanství čili členství v tomto království nedosáhneme tělesným narozením, nýbrž znovuzrozením. Rozličnost důstojenství a stavů zde závisí od toho: „Kdo se sám poníží jako pacholátko, tenf bude velikým ve království nebeském. Za hlavní přikázání v království tom platí: „Milovati Pána Boha svého z celého srdce svého, ze vši mysli své a ze vši síly své.“ A z této lásky k Bohu vyplývá pak láska k bratřím a bližním jako prýští voda sama sebou ze pramene aneb teplo z ohně.

Přednosti výsady, požehnání a povinnosti členů toho království záleží hlavně v duchovních věcech. Když se tázali farizeové Pána, kdy přijde království Boží, řekl, že nepřijde nikoliv s šetřením (aby se mohlo vyzorovat, dle vnějších slavných znamení), nýbrž království to jest ve vás. On tedy slávu a blahoslavenství království toho klade do srdce. Z této příčiny počal On kázání své „na hoře“ vícenásobným blahoslavenstvím. (Mat. 5.). Blahoslavenství toto jest přede všim duchovní, ale zaslíbeno jest, kdo tohoto nejprve hledá, že i ty potřeby zemské budou mu přidány.

Střed a jako duše tohoto království jest král sám, totiž Pán Ježíš. Jeho osobou založeno jest království toto zde na zemi, nim jest šířeno a opatrováno a jednou také doplněno bude. Nová mysl, kteráž činí

člověka občanem tohoto království a účastníkem požehnání jeho, může dosažena býti jedině Pánem Ježíšem. A proto praktický vrchol všech jeho řečí bylo vybidnutí všech, by k němu přišli, od něho se učili, a jej následovali. Pojďte ke mně, nebo já jsem ta cesta, pravda i život; a žádný nepřichází k Otci, než skrze mne. To jest také hlavní podnět všech jeho řečí.

V jednom vlašském kostele nastínil umělec obrazy proroků a apoštolů, kteří vesměs vzhůru prstem ukazovali k jednomu bodu. Nahore rozpínala se široká kopule a na vrchu jejím ve veliké podobě znázorněn byl Kristus. Kdo pohlédl na tu skupinu proroků a apoštolů, musel pohléděti vzhůru, kam všechny ukazovali — musel hleděti na obraz Kristův. Pod obrazem byl nápis: „O kterém Mojžíš a proroci zvěstovali“:

Kéž i v našem životě i povolání ruka i duch ukazovali každému stejně, že Kristus za nás, jest naše vykoupení, Kristus v nás jest naše posvěcení, a Kristus před námi náš jediný cíl. Amen.

Maurové.

(K obrázku.)

Snad někdo z milých našich čtenářů neviděl dosud podoby divochů. Zde spatřují rodinu maorskou. Je to div, že ještě tak pěkně vypadají, jiní divoši chodí skoro úplně nazi.

Tito jsou obyvatelé Nového Seelandu ležícího v tichém oceanu jihovýchodně od Austrálie. Země ta sestává z dvou větších, cookskou užinou mořskou oddělených ostrovů a množství ostrůvků menších. Všecky dohromady zaujímají rozlohu málem tak velkou jako obnáší předlítavská část mocnářství našeho. Žádná země nemá větších krás, nad tuto, vypraví ti, jenž tam žili. Statné lesy se tam nalézají a hory vysoké, jichž temena sněhem a ledovci pokryty, po hranice sněhu (do výše 4000 m.) však bohatě zalesněny jsou. Roviny porostlé jsou travinami nejpestřejšími. Na tisíce údolí oživenými horskými potoky a řekami proniká zemi. Ponebí na svou tropickou polohu není nemírné ani nezdravé. Stromy a byliny jsou stále zelené. Ani v podzimku list naopadá, a zimy tam není. Země jest úrodná a vždy zelená i v květu. Náš druh obilí daří se tam velmi dobře i chov našeho dobytka.

Maurové jsou silný válečný lid, pleti hnědé (olivové) a dosti příjemného vzezření. Jsou to nějací smíšenci; někteří mají černý vlnitý vlas, jiní kaštanový, ano i světlý. Rozeznává se tam 23 národních odrud, a to již jen zbytků, nebo všichni jihomořští ostrované, tak i Maoři, vymírají.

Kapitán Cook byl první, kterýž přinesl o nich zprávu. Velice zajímavý podal popis jich osobností i mravů a života. Shledal, že užívali lodi až 80 stop dlouhých k rybaření a jiným vyjížděnkám, Lodě ty byly nejen dobré, ale i vkusně okrášlené. Muži tětovovali si obličej i jinde kůži na těle (nesmazatedlně do krve znamenali noži, neb olejovými barvami se malovali, takže pohled na ně vzbuzoval hrůzu. Obojí pohlaví zdobilo vlas svůj péry, květinami, mušlemi aneb zuby zvíře.

Maurové vedli život líný aniž se byli vážali na čas neb pořádek. Měl-li někdo práci, vykonal ji, a neměl-li jí, což mnohem častěji stávalo, vydržel více hodin ležeti a spáti.

Prve než k nim přišli angličtí osadníci, žili ve svých hippách (t. j. ohražených místech, které si na stráních hor vzdělali). Obrady tyto sloužily jim také za válečné ležení, kdež dovedli se bránit až do zoufalství.

Praví se, že Maorové jsou duševně nadanější, nežli jiní divoši. Jsou

rozvážnější i rozhodnější; nalézá se pohostinství, přátelství, dobromyslnost, ctižádost. Ve válce byli ale praví divoši; nebylo ukrutnějších a mstivějších nad ně. Cook při svém prvním přistání tam shledal barbarství v plné míře, a lidojedství bylo v proudu. Nikdo by nebyl řekl, že evangelium na ostrovích těch nalezne půdu připravenou, a přec poselství knížete pokoje, Pána Ježíše, dobylo již mnohých vítězství v národech těch a dosud dosahuje

Jen v málo okrscích žijí ještě domorodci v svých boudách z ratolestí stromů vzdělaných a toliko nějakým navěšeným hadrem se přiodívají. Ti kteří se více stýkají s osadníky, osvojují si jejich mravy a zvyky. Také vzdělávají zemi a jsou v držení mlýnů. Někteří náčelníci provozují docela již i zámořský obchod majíce vlastní lodi.

S ženami se tu líp nakládá, než mezi ostatními divochy. Žena jest co nejvíce s mužem a má na starosti domácnost. Ona pečuje o děti a stůl a při tom zhotovuje rohože a obleky; kdežto stavění příbytku a udržování ho, jakož i lov ryb jest mužova starost. Muž a žena mají se opravdu rádi.

Staré jejich náboženství záleželo v tom, že domnívali se býti pod vlivem duchů brzo lepších a horších, kteříž časem v svém hněvu dopouštěli na ně zlé nemoce a jiné tresty. Oni vykonávali pověřené obřady a kněží jejich zaříkávali duchy. Od r. 1814 pracovali první angličtí misiónáři mezi obyvateli těmi. Dlouho neměli úspěchu, ale konečně rozhodli se Maoři zavřci své modly a vyznati Pána Ježíše svým Bohem a Spasitelem. Ovšem mnozí učinili krok ten jen povrchně, ale u mnohých bylo to dílo Ducha sv., kterýž celý život jejich změnil, a učinil z nich milé, krotké a pokorné ditky Boží.

V celé zemi odstraněna jest většina pohanských obyčejů. Válečné jejich tance pominuly téměř úplně. Život pak i statek jest již na ostrovích těch tak jistý, jako v kterékoli zemi jiné. Misionáři zavedli zde rolnictví i běžný průmysl, ano i užitečné umění. Řeč lidu učinili spisovnou a přeložili jim bibli i jiné drobné knihy, které všecky jdou dobře na odbyt, protože se lid rád učí čísti i psáti.

Ano s obdivem musíme zvolati: Jak velcí jsou skutkové Hospodinovi, když takový národ učiní lidem svým! Veliká jest zajisté moc evangelia Kristova! — Zda-li pak, čtenáři milý, zakusil ty jsi již moc evangelia a krve Kristovy na vlastním srdci svém! A jest-li ano, což pak činíš již pro pohany, aby byli také přivedeni ku poznání pravdy? Nezanedbávejme misije. Modleme se rádi „Přid' království tvé“ i mezi pohany; a nejen to, ale podporujme rádi práci tu i peníze; nebo bez takové pomoci není možno vysílati učitele mezi pohany.

K rubrice o svěcení neděle.

(Doslov tazatelův.)

Jednohlasně se uznává platnost 4. přikázání a zároveň se tvrdí, že to někdy nejde, světití neděli. Co bychom řekli o člověku, který by nám řekl: „Uznávám, že se nemám klaněti rytinám, ale mé postavení nedovoluje mi, ostříhati přikázání toho; uznávám, že nemám krásti, ale kdybych nekradl, zahynul bych hladem; uznávám, že nemám smilniti, ale v těch a

těch případech nemohu si pomoci.“ Tak jednají ti, kteří hájí závaznost 4. přikázání a přece je přestupují. Nejeví-li se u nich veliký rozpor mezi názorem a jednáním, rozpor, který musí vésti nutně k poškrvnění a otupení svědomí, k oslabení autority písma a tudíž k mdlému a chabému křesťanství? A co máme říci o věřících, kteří bez nutné potřeby v neděli pracují, prodávají, kupují a jezdí (na výlety, na návštěvy, do shromáždění, ač mají shromáždění na místě)? Je-li prodávati v neděli hříchem, je i kupovati hříchem, neboť kupec nutí nikoho v neděli ke kupování, kdežto kupující nutí kupce k prodávání a beře mu tak nedělní klid. Totéž platí o ježdění. Co máme říci o těchto přestupčících zákona? O načil-li jsem prvé jako slabochy v křesťanství, byli by tito přímo nevěrci. A přece se tito i oni v církvi trpí, ba i úřady v církvi se jim svěrují.

Jisté jest, uzná-li se plná závaznost desatera, že nutně jest, bez ohledu jakéhokoliv žádání zachovávání i 4. přikázání. Jest však otázka, zavazuje li a opravňuje li nás pismo k tomu. Apoštol Pavel dí o zákonu, že „pro přestupování ustanoven jest, dokudž by nepřišlo simě, jemaž se stalo zaslíbení, prvé však než přišla víra, pod zákonem byli jsme ostříhání“, „a tak zákon pěstounem naším byl ku Kristu. „Ale když přišla víra, již nejsme pod pěstounem.“ Gal. 3, 19. 23—25. Věřící jest tudíž úplně svoboděn od zákona. Ano Pavel napomíná nezapletati se zase v jeho služebnosti, v jeho zákona. Gal. 6, 1. „Konec zajisté zákona jest Kristus.“ Řím. 10, 4. „Náš zákon je královský zákon lásky, v němž všechen zákon se uzavírá Jak. 2, 8; Gal. 5, 14. Až do příchodu Kristova byl zákon *vydaný Mojžíšem*, od Krista jsou to *přikázání Kristova*. Věřící jsou povinni zachovávatí všecko, co Kristus ustanovil, jeho slova, jeho přikázání a budou souzeni dle zákona svobody (ne dle desatera). Mat. 28, 20; Jan 14, 21. 23; Jak. 2, 12. Zákon Mojžíšův byl jeho nesnesitelné, přikázání Kristova jsou rozkožná a lehká. Místo desatera dal nám Kristus nové přikázání lásky. Mat. 5, 21; Jan 13, 34. Ze starého zákona forma pominula a zůstal jen obsah duchovní. I čtvrté přikázání naplněno jest v Kristu. Kdo obdržel pokoj od Krista vešel v odpočinutí Boží a má sobotu den co den. Žid. 4, 10. Činiti rozdíl mezi dnem a dnem, je starozákonní, sobota byla stínem, předobrazem na Krista. Kol. 2, 16. 17. „Vyobrazení duchovního odpočinutí bylo při sobotě věci hlavní.“ Než vedle toho měla také sobota význam pro odbývání shromáždění a pro odpočinutí lidu dělného a hovádek.

Tak to učí J. Kalvín a zcela správně. Královský zákon lásky velí milovati bližního, dáti mu i jednou za týden nutný celodenní klid. Církev křesťanská z důležitých důvodů ustanovila k tomu neděli. Mimo to ustanovila neděli, by lid od práce odpočívaje, mohl obcovati společným shromážděním a tak i spásu svou i jiných mohl konati. Než neděle křesťanská ani tu není sobotou starozákonní, jest to den hlavně určen pro shromáždění a k odpočinku. „Tak se v nivec rozplynou šašky lživých proroků, kteří v dřívějších stoletích lid židovskými náhledy naplnili, nic jiného neudávajíce, než že odstraněno jest, což v tomto přikázání mířilo k obřadům; že však pozůstává, což jest v něm mravního, totiž ostříhání jednoho dne v téhodni. Což však není nic jiného než ku potupě Židům den změ-

niti, avšak tutěž svatost dne v srdci podržeti.“ (Tak Jan Kalvín, Institute.) Této chyby, míchajíc neděli se sobotou a stojíc na stanovisku starozákonním, ne novozákonním, dopouští se i spis: „Den Páně Stvořitelem a Vykupitelem naším posvěcený den.“ To Adventisté jsou důslednější: A světi se Židy sobotu. A nejsou zas důsledni v tom, aby se obřezovali a celý zákon Mojžíšův zachovávali. Neboť písmo nic neví o rozdílu mravním a ceremoniálním, rozdíl ten vynašli lidé; nebo jestli vzali od Pavla neobřezovati se, proč se při sobotě staví proti Pavlovi?

Může li tedy křesťan s dobrým svědomím v neděli pracovati, kupovati, prodávati, jezdit atd.? Kdy ano a kdy ne? Může, dospěl-li ku stanovisku zákona svobody a jeli v takových okolnostech, že tak činiti musí.

Nemůže, je-li samostatným a přece neděli nesvěti. Každé bezpotřebné přestoupení jest hřích. A proti tomuto bezpotřebnému pracování, kupování, prodávání, jezdění chtěl jsem vystoupiti. A zároveň upokojiti těch, kteří neděli v daných poměrech světiti ne nechti, ale nemohou. Píši krátce, an jeden bratr kazatel připravuje spisek o sobotě.

Dodatek redakce. Bratr tento milý podotýká, že píše jen krátce — a opravdu velmi krátce o tak důležité věci. Ale ne tak krátce, aby nemohl býti pochopen. Bylo by k přání, aby všichni čtenáři naši tak si již stáli, by dle zákona svobody souzení býti mohli a ne dle zákona litery.

Nedá se nic namítati proti poučení tomu, s nímž soublasí i bratr dopisovatel z čísla 12. Jistě by bylo k přání, aby již žádného z nás nebylo, kdo by lpěl na neděli neb sobotě, a byl chud na Pána Ježíše. Co do takové bohoslužby, kde se oslavuje neděle, a ne Ježíš. Pán Ježíš jest vrchol vši bohoslužby a nábožnosti — čili konec zákona. Ne z neděle se máme těšiti, ale z Pána Ježíše. Jaké jest to svěcení neděle, neposvěcuje-li se Jméno Páně, jak toho zasluhuje?

Neděle ještě žádného nespasila a nespasí — nýbrž sám Pán Ježíš, a zase, jak nám neděle posloužila, hledali-li jsme v ní Pána Ježíše, a našli. A proto celou pozornost a touhu a utíkání se ať obracíme jen na Pána Ježíše! Když jsme jeho uchopili a našli a v náruči jeho odpočinuli — tu teprve poznáme, že s Pánem Ježíšem bude nám každý den tou nejpožehnanější nedělí. A my pak budeme světiti každý den, nejen neděli. Totiž budeme se chrániti jakýmkoli způsobem Pána zarmoutiti. Ano, pak budem i ten den sedmý lépe světit, než-li jsme to kdykoli dovedli.

Drazí čtenářové obraťte celý svůj zřetel k Pánu Ježíši, a On vás takto do náruči svého přivine a do zákona svobody právě zasvěti. Kéž všickni, všickni k tomu dospějete!

Zatím ale ještě dodatek těm, jichž víra má na křídlech svých važí a nemohou se takto vznésti, jako to ptáče volné do nebeských výšin, nebo řeknu, kdo nemůže jinak než jako volný chodec krok za krokem ku předu se ubíratí — ach, tož milý čtenáři, nermuť se příliš nad

tím, že nemůžeš skoky dělati — nač máš do temna skákati? Rada dobrá jest: Drž se bible. Nechápeš-li ještě všecko, nehřešíš, budeš-li to zatím dělati, jak to chápeš. Jest-li tely neléle jest ti dnem závazným, nu a nemůžeš-li hned choditi v svobodě synů Božích — což také nemůžeš, ba ani nesmíš. dokud ti to Pán Ježíš nedá — tedy drž se bible, a svět neděli proto, že ti to jest přikázáno.

Řekl jsem právě, že nemůžeš ani nesmíš v zákoně svobody choditi, dokud ti to Pán Ježíš nedá. Kdybys do zákona svobody dosud zasvěcen nebyl, a chtěl svobody užívati, přestupoval bys nejen přikázání dne sedmého, ale i nepokradeš, nesesmilníš a jiné. Takový smysl nemá zákon svobody. Zákon Mojžíšův byl pěstounem ke Kristu a jest jím dosud u každé duše, dokudž Pán Ježíš v srdci jejím nezatjal trůn. Ti, kteří Pána Ježíše mají a přijali závdavek dědictví svého v nebesích, t. Duchu sv., nemožou hřešiti, protože símě Boží v nich zůstává. Ti, ač jsou svobodni od zákona, zachovávají ho, a to i vzhledem dne sedmého, avšak nastala-li jim nutnost, nejsou úzkostlivi, neděle k výkonu služebnému použití. Vše, co se děje bez víry hřích jest. Jeden každý ve svém smyslu ujištěn buď. (Řím. 14, 5. 23.)

Ó bychom zákonem lásky byli zavázáni všecka přikázání plniti. To jest to nejdokonalejší plnění. Kdo ale tak daleko nejsi, plň zákon pro jeho závaznost. Nalézáš se ještě pod pěstounem. Ale bude ti dobrým — dáš-li se jím vésti k Pánu Ježíši. On totiž vede tak k Pánu Ježíši, že hříšník vidí, že při sebelepší vůli zákon neapluje a že mu jiného nezbyvá, než do náruči Páně se vrhnouti, sice že zahyne. Přali bychom milému bratru, kterýž spisek o sobotě připravuje, aby čtenářstvu co nejlíp posloužil. Ovšem osvícení Duchem svatým nemůže nikdo jiný, než sám Pán Ježíš dáti.

Jeden milý čtenář zavdává nám také příčinu i o svátcích výročních vánočních, velikonočních a letnicích se zmíniti. On se táže, jsou-li závazné neb ne, když jsou na památku Páně zřízeny.

Svátky ty jsou jakýsi přechod výročních svátků židovských, které církve starozákonní byla zavázána světit. Ale Pán ani apoštolé nic o tom neustanovili; ba ani o sedmém dni nemáme žádného zvláštního nařízení v Nov. Zákoně. Ale že stávalo požehnání a zachovávání soboty již před vydáním zákona, zůstal nám den odpočinku i po naplnění zákona. Ale svátky výroční židovské nebyly v tomto smyslu přenosní, jako neděle. Proto židovské slavnosti pro nás pominuly. To co bylo na památku Páně zapotřebí, to Pán sám nařídil. Při večeři Páně připomínáme si a zvěstujeme smrt Páně — konáme to na jeho památku. I křest svatý znamená s Kristem pohřbeni býti a s Ním z mrtvých vstáti. Dostačují nám tedy obě svátosti, abychom si slavnostně připomínali smrt Páně a jeho vzkříšení. (1 Kor. 11, 24—26; Kol. 2, 12.)

Víme, že prvotní církve scházela se na každý den k lámání chleba a tudíž k pamatování na smrt Páně; ale poznenáhlu zalíbila si církve způsob starozákonní a zavedli vánoce, velkonoce a letnice. Slavnosti ty nevznikly z rozkazu Páně, nýbrž jsou ustanovení lidské; a proto není nutné aby jich věřící zachovával. Kdybychom jich chtěli zákonnicky světit, a ukazováním, že se nimi připomíná narození, smrt a vzkříšení Páně, je odůvodňovat, zabředli bychom do vody římských katolíků, kteří, poněvadž se křížky a obrazy připomíná smrt Páně, je hříšně ctí. Ne všecko, čím se připomíná smrt Páně a vykoupení naše, jest dílo Ducha svatého. Obrazy a krucifixy jistě ne. Ani výroční slavnosti, jak je církve zavedla, nejsou Novým zákonem nařízené, a tudíž nemají pro církve všeobecné plat-

nosti. Oni mohou míti za zvláštních okolností důležitosti a požehnání, že se v týž čas církevníci co nejčtetněji k slyšení slova Božího scházejí, ale závazný nejsou. Daleko líp by bylo, kdyby každé neděle shromáždění byla četná, a nejen o svátcích. Mnozí jdou svou duchovní vlašností tak daleko, že jim svátky slouží za výmluvu, proč nechodí v neděli do shromáždění — až o svátky půjdou. Na tom mají dost. Porovnatí bychom mohli svátky k jiným slavnostem mezi věřícími — k tak zvanému „hodu lásky“. Hod lásky bývá pořádán, aby dána byla větší příležitost k bojnému slyšení slova Božího. Větší však ceny hod lásky nemá, nežli každý jiný čas příhodný k slyšení slova Božího.

Mnozí věřící užívají těchto tři výročních slavností, pokud nepadají na neděli, v jich osobních zájmech, jako k návštěvě příbuzných a p. a jiní k jakýmkoliv pracem — a jistě že jich svědomí nepotupuje.

ZPRÁVY.

Ze svého života mezi loupežníky. (Vypravuje misionářka slečna Stonova.) — »Brzo v měsíci srpnu, m. r. vydala jsem se ze své stanice, nacházející se v Salonice do severní části Macedonie, abych navštívila naše nejstarší stanice a zavedla tam některé z našich Bulharských a jiných dívek do práce »biblických žen« v rozličných krajích této země. Asi po třech týdnech byla jsem s posláním svým hotova a my připravovali se na zpáteční cestu. Těšili jsme se že to bude utěšená cesta, nebo paní a pán Tsilka připojili se k nám. Čím více nás, tím veseleji. Bylo nás deset, mimo sluhů najatých našich koní.«

»Taková byla naše společnost, v ten šťastný den 3. září minulého roku. Vše bylo připraveno na cestu a nikdo neměl z nás ani toho nejmenšího tušení o tom, že by se nám mohla státi nějaká nepohoda. Vydali jsme se na cestu, aniž bychom měli s sebou jaké turecké strážce. Turecká vláda prohlásila se býti bez viny neberouc na se žádné zodpovědnosti, poněvadž jsem nežádala na cestu její ochrany. Nebrávala jsem s sebou nikdy strážce. Pamatuji se, že za všecka ta léta, která jsem ztrávila v Macedonii, toliko po dvakrát jsem s jedním tureckým strážníkem cestovala. Kdybychom byli při této poslední příležitosti žádali o průvod, nemohli bychom také vzítí více než nejvýše dva muže. A tu by byl nejspíše nastal zápas, když jsme se setkali s loupežníky, a my bychom byly bývaly stejně vzaté, ne-li při zápase zabity. — Když jsme vyjeli, byly jsme od našich přátel přímo zasypány květinami. Po třech neb čtyřech hodinách jízdy, zastavili jsme se, abychom posvačili. A sotva že jsme nastoupili opět další cestu, jak se pamatuji, octli jsme se mezi vysokými skalami. Oby-

čejně se silnice točí kolem těchto skal, ale zde byl silný proud vody, který zaplavil tu silnici. Koně museli skočiti do proudu a přenéstí nás na druhou stranu, kam jedna z našich »biblických žen« majíc nejrychlejšího koně, dřív než všickni ostatní se dostala, ale octla se pojednou tváří v tvář něčemu, co já jsem za skalami neviděla, nad čímž se zděsila a koně zpět obrátila a s hrůzou na mne pohleděla. Nevěděla jsem, odkud se vzali, ale v okamžiku nás obstoupili muži, jakoby byli vystoupili ze země. Já jsem nevěděla odkud přišli, ale ona to viděla. Já jsem spatřila toliko ručnice namířené proti ní. V tom byl slyšeti křik a nám bylo rozkázáno, abychom sestoupili s koní. — Pohlíželi tak divoce, že se nám zdálo jakoby nás chtěli strhnouti s koní. Seděli jsme na nákladních sedlech, s nichž není tak snadné sestupování pro ženy. Řekla jsem jim tedy, aby nám dopřáli času. Lhostejná tvář sluhy mého koně objevila se mi na blízku, která mi připadala podivně tichou u porovnání s rozbouřenými city, jež mne ovládaly. Pomohl mi sestoupiti. Ostatní také sestoupili a tak jsme byli na jedné hromadě.

Takovýchto lidí, jako jsou tito loupežníci, jsem nikdy před tím neviděla. Hnali nás, koně i jezdce, horem pádem skrze ten horský potok a pak vzhůru na příkrou protější stráň. Lezli jsme, jak jsme jen mohli sotva dechu popadajíce a s tlukoucími srdci, hnány těmi nelítostivými padouchy, až jsme se dostali do jistého malého místa, kde nebylo tak mnoho houští. Tam nám řekli »sedněte« a my sedli, abychom si poněkud oddechli. Pohleděli jsme jeden na druhého, a když jsme pozorovali ty nečitelné muže s jich puškami těsně kolem nás stojící, bylo nám jasno, že jsme mezi lupiči.

Slyšeli jsme kroky přecházejících nad námi a pozvědnouce zraků svých spatřili jsme tvář, kterou nikdy nezapomenu — tvář jistého spolutrpitele, tvář jednoho, kterýž trpěl jak my jsme netrpěli. Rána od pažby některé ručnice tak jej zranila na spánku, že se krev řinula po jeho líci. Ruce jeho byly svázané do zadu, jakýmsi červeným pasem; a jak šel, padaly další rány, jimiž jej zasypával loupežník, kterýž jej hnal; a my to viděli a slyšeli. Ohlédl se na loupežníka, když nás pomíjel, ale v srdci toho ukrutníka nebylo žádného slitování. Hnal jej přes stezku na níž jsme seděli, hnal jej ještě kousek cesty za nás a tam ten ubožák skončil svůj život. My jsme nemohli dále se na to dívat, ale uši nemohli jsme zacpat, když smrtelný křik jeho zazníval, byv opodál probodnut dykou.

Hned po této události odvedl mne jeden z našich útočníků od ostatních. V tom jsem pocítila ukrutnou žízeň. Můj jazyk přilnul k dásni. Žádala jsem muže toho o vodu, a on mi řekl, bych si pro ní došla na druhou stranu, ukazuje mi kam. Nechtělo se mi tam jít. Ale bylo lépe jít. Šla jsem tedy, ale díky Pánu neviděla jsem, co bylo v tom houští. Když jsem ukojila svou žízeň, vrátila jsem se k místu, kde jsem se nadála, že bude má smrt. Pamatuji se, že jsem tam viděla pana Tsilka s obličejem zakrytým rukama. Nevěděla jsem tehda, jakým to hrozným prochází ohněm, že byl odloučen od své manželky během té doby co jsem byla vzdálena. Ale když jsem se navrátila, seděla tam paní Tsilková. Nemůžete si mysliti, jak v tom okamžiku mne ovládl pocit úlevy, že, ať již mne má potkati cokoli, mohu se s někým sdílet. Již jsem nebyla sama.

Za malou chvíli přišel jeden z loupežníků a řekl přísně »Vstaň« a tak mne uchopil svou železnou rukou, že jsem nemohla jinak, než vstáti. Ještě když jsem se navrátila, našla jsem černé a modré známky na mém rameni. Později, když jsme je lépe poznaly, viděly jsme, že k nám nechtěli býti tak ukrutnými. Byliť hrozně rozrušeni, neboť se báli toho, aby nepřišli jiní, kteří by nás chtěli z rukou jejich vymaniti.

Po nějakém čase přivedli nás opět k našim koním. Můj kůň byl tentýž, na kterém jsem prvé jela. Uvolnilo se mi, neboť to bylo znamením, že jsme ještě nebyly prohledávané a oloupené. My jsme nebyly vyzvané a hnané, abychom šly do toho houští. Nám se dostalo prodloužení života — jak dlouho, to věděl sám Bůh.

Pomohli nám na koně a odváželi nás dále. Jely jsme po celou noc.

Konečně, přemožené jsouce únavou a návalem tak mnohých pocitů, prosily jsme

je, aby nám dovolili sestoupiti s koňů a trochu se prospati. Jeden z lupičů pak ukázal na to, že jest to převelice divná věc, že jsme mohly mysliti na spaní v takových okolnostech. Ale nechali nás spáti.

Ráno jsme shledaly, že jsme na tak odlehlém místě, jakého jsem nikdy před tím nespátřila, ač jsem viděla mnoho osamělých míst v té hornaté zemi. Příliš unavené k tomu, abychom se hnuly dále, seděly jsme chvíli a byly jsme téměř zoufalé, když nám ti muži řekli: »Vstaňte«, půjdeme dále.« Jak se potáhneme dále, samy jsme skutečně nevěděly. Ale oni řekli: »Jest to jen malý kousek« a vedli nás do jisté kotliny. Byvaloť to dříve patrně jejich tábořiště, neboť rychle nasekali trochu větvi se stromů, jimiž nás obložili. Pak začali přinášeti něco k jídlu. Přinesli nám hrušky a jahody; jeden z nich přinesl mi také květiny.

Po celý ten den jsme čekaly. Jeden z těch mužů přinesl mi dopoledne můj nepromokavý plášť. Předcházející noci přinesli paní Tsilkové její široký šátek a mne přidělili jejich lupičskými kabáty. Ale můžete si představit, že jsme netrpěly mnoho zimou, když se z nás lil pot pod návalem našich pocitů.

Toho dne k nám přišli ti lupiči a sdělili nám, že jsme byly vzaté, aby za nás dostali výplatu. Tázala jsem se po výši, jakou za nás žádají a pravila jsem: »Prosím, dejte mi ihned papír a inkoust, abych mohla seznámiti svět o té události, aby se nám dostalo výplaty z tohoto stavu.« Ale ti muži odpověděli: »Na to jest dosti času, až po několika dnech.«

Následující noci jsme se daly opět na další cestu. Následujícího dne jsme byly opět skryté a sice v jakémsi temném místě, kam přišli za námi tři z těch mužů a posadili se obřadně před nás, každý se svou puškou v ruce, opásáni mečem, majíce i revolver za pasem. Žádaly jsme si zvědět, co má nyní nastati. Jeden z nich pravil: »Vy musíte opatřit peníze.« Tázala jsem se opět, jakou sumu žádají? On vzal obálku a psal na ní, pak ji podal druhému; ten učinil také tak a šla z ruky do ruky, až ji dostal opět první, kterýž pak řekl: 25.000 liber šterlinků. Ihned jsem to počítala a shledala, že jest to 110.000 dollarů (540.000 Korun)! »Není možno, aby se ty peníze sešly«, řekla jsem těm mužům; »naše společnost »American Board« by to nikdy nemohla dáti.« Ještě jsem řekla: »Nezajali jste té pravé osoby, pro tak velkou výplatu.« Oni ale na má slova nic nedbali a vedli nás dále. Následující noci — cestovali zas. Vždy jen v noci cestovali jsme. My jsme tak nikdy neviděly, kde jsme.

(Pokračování.)

holemi, až jej ostatní vojáci osvobodili. Brzy na to však se zástup rozešel a zdálo se, že demonstrace, která trvala přes dvě hodiny, je u konce. Za krátkou dobu však se zástup znovu nakupil v sousední ulici a dle zpráv vládních počal stavěti barikády. Jelikož se tím situace opět zhoršila, bylo znovu povoláno vojsko, které bylo zase uvítáno kamením a křikem; to zavdalo příčinu k velení aby bylo použito zbraní. Velká část dělníků utrpěla rány šavlemi. Jelikož však zástup nepřestal dotírat na vojsko, bylo vystřeleno a to dvakrát, při čemž bylo zraněno 23 dělníků, z nichž 3 zraněny těžce byli odvezeni do nemocnice. Oficiální zprávy dodávají, že také z oken bylo na vojsko stříleno. Nepokoje byly však třetího dne dohodou mezi dělníky a zaměstnavateli urovnány. Mrtvých však 5 osob a kol 40 raněných!

Prof. Wahrmond z university insprucké znám je veřejnosti naší od poslední řeči své ke studentům, v níž se tak ostře vyslovil proti Římu, že i ministr kultu na říšské radě trochu se polekal. Redakce ev. časopisu Bote projevila mu souhlas, a prof. Wahrmond odpověděl pěkným dopisem, v něm mezi jiným napsal: „Poznávám s potěšením, že přes konfesijsní mezi dnešní kulturní lidstvo vždy patrněji počíná rostupovati se ve dvě skupiny: ve skupinu těch, kdo pravého ducha křesťanství do opravdy pojímají, a v onu druhou skupinu, která pod praporem evangelia jde za politickou nadvládou. Doufejme s pomocí Boží, že vítězství na konec případně na prvním místě jmenovaným.“

Ano, my jsme jisti, že vítězství na konec případně těm, kdo uznali králem Ježíše. Máme radost z podobných projevů a měli bychom ještě větší, kdyby k tomu opravdovému pochopování ducha křesťanství přistoupila také opravdová určitost v pojmech i výrazech. Povšechné a neurčité projevy nemohou na dlouho stačit. Nevydálí trouba jasný hlas, kdo se bude strojit k bitvě? Kéž vzbudí už Pán náš mnohé reky „úst pravdivých“ a obnoví tak křesťanstva nynějšího život.

Co se pod jménem křesťanského náboženství káže a koná, popisuje dopisovatel Práva Lidu ze Žleb: Kněží kážou, „že krise cukerní je trestem božím na hříšné lidstvo. Jedině víra, zbožnost a poslušnost kněží může pomoci. Ve Žlebech povolali na to misionáře. Přes týden ohlupovali den jak den dělnictvo. Ze dvorů knížecích a z cukrovaru hnáno bylo dělnictvo jako stádo dobytka na misi. Před svým odchodem pochovávali misionáři kříž. Starý kříž vykopali, položili na máry a v pohřebním průvodu se šesti mládenci a šesti pannami, kteří den před tím museli ke zpovědi, za obřadů pohřebních pochovávali kříž do vykopaného hrobu, jako pochovávají mrtvé příslušníky své

církvě. Na „hrobě“ postaven pak nový kříž. „Pohřbu toho účastnilo se obyvatelstvo celého kraje, lízalo misionářům ruce a nechtělo je pustit, dokud neslíbili, že zase co nevidět přijdou.“

K tomu dodáváme: Věříme, že podobné zjevy nepřispívají k vážnosti křesťanství, ale litujeme, že pak mnozí (jako na př. Právo Lidu též) spolu s nešvary zamítá křesťanství vůbec a netáže se po jeho pravé podstatě. Blud a lež dlužno vytlačiti pravdou, nikoli v náhradu za ně dávati lidu: nic!

Zemětřesení na ostrově Martinique zostřilo pozornost celého světa na podzemní zjevy a zdá se, že skutečně minulé dny byly zvláště bohaty na úkazy sopečné. Mimo jiné zahledli jsme v denních listech zprávičku: Zemětřesení v okolí Aše. Ke konci minulého týdne bylo pocítno kolem Aše několik silnějších otřesů země. (Aš jest město v nejzápadnější končině Čech). Jiná zpráva jest z Uher, ze stolice šarišské tato: Sopka na Slovensku? Bardějovský zpravodaj Budapešti Hirlapu telegrafuje, že vulkanický výrch Stráža počíná podle všeho pracovati. Obyvatelé tamního okolí slyší prý častěji silné podzemní dauění a voda ze studní tří obcí, ležících na úpatí Stráže, zmizela. Když se pak studně opět naplnily byla voda jich teplá. Obyvatelstvo celé stolice šarišské jest prý velikým strachem naplněno. Stráža jest 741 metrů vysoká a v nejbližším okolí jejím nalézá se více malých vesnic. Však i výše 10 tisíc obyvatelů čítající město Prešov leží toliko na 10 kilometrů od Stráže. Ale my pamatujme, že i bez sopek a zemětřesení nevíme dne ani hodiny, kdy „uloženo nám umřiti a potom bude soud“.

Veliký podvod zaměstnává nyní obecnost ve Francii. Jakási paní Humbertová, manželka poslance a syna ministra spravedlnosti vedla už od roku 1880 veliký proces o dědictví. Zachránila prý kdesi na cestách bohatému Crawfordovi život a ten učinil ji dědičkou svých 100 milionů. Ale dva synovci po smrti strýce dělali si právo na dvě třetiny majetku. Z toho vznikly dlouhé soudy, drahé soudy o miliony. Advokáti psali a mluvili a peněžníci půjčovali paní Humbertové prozatím. Až soud bude u konce ona prý všecko lehko zaplatí. Tak nadělala 52 milionů dluhů — až to všecko prasklo: Zadný milionář Crawford nebyl, žádné dědictví, žádní synovci — nic. Paní Humbertová vodila za nos své advokáty i advokáty svých domnělých odpůrců. Těmto advokátům posílala plné moci s podpisy pánů Crawfordů, ano platila jim i vysoké palmare. Ovšem i soudy byly klamány: rozhodovaly o sporu, který si paní Humbertová vymyslela. — Když celá podvodná historie už se drala na veřejnost — podvodnice i se svými pomocníky

prehla, nejspíše do Argentiny. Divíme se jednak lehkověrnosti oklamáných, neméně však i prohnanosti takové francouzské dámy z nejlepších kruhů. O jak obyčdná je lež!

Výbuch v petrolejových dolech v Ha-liči. Drohobycz 2. června. V naftových ložiskách, které náleží Länderbance, nastal velký výbuch plynů, jenž vyžádal si velmi mnoho obětí. Dosud napočteno je 16 mrtvých a 6 velmi těžce raněných. Dosah katastrofy není nikterak vyšetřen. Dv. r. Holoubek z Krakova ihned pospíšil na místo neštěstí, aby jídil zachraňovací práce. Štěstím při ohromném neštěstí bylo, že nenastal v dole ohň a že tudíž, jak se dá souditi, nenastane větší pře úšně ve výrobě.

Vyobcován z cirkve. Ordinariátní list pražské arcidiecése uveřejnil právě vyhlášku, že kněz diecésní a bývalý profesor náboženství v Litoměřicích pan Alois Langer, vylučuje se z cirkve a zbavuje se titulu kněžského arcibiskupského notáře. V celku bezbolestná a nevinná hrůška dnes. Co by klerikálové dělali, kdyby mohli, vidět z toho výroku německého klerikálního listu Germanie „Kacířství jakožto odpadnutí od jasně poznané pravdy je zločin hodný smrti. Při tom musí zůstat.“ (Zprávu běre z „Času,“ kdež podrobnosti není vzpomenuo ani příčin).

Nové boxerské hnutí v Číně. Z Londýna 31. května. Zpráva Daily Mail ze Šanghaje ze věřejška sděluje, že v provincii Čečvanu Boxerové opět se vzbouřili a úředníkům v Jantseinu dali oznámiti, že mají v úmyslu zavraždit všechny cizince. Katolické a protestantské kostely byly již od povstalců pobořeny a mnoho osob zabito a oloupeno. Ze všech vesnic stahují se boxerské tlupy dohromady. Oddělení vojska k potlačení povstání již bylo odesláno.

Národní záložna v Praze v měsíci květnu 1902 přijala vkladů K 63.278.— vyplatila jich » 62.702.— půjček vyplatila » 329.118.— a zpět přijala » 275.818.— Vklady koncem m. května činí 1,391.319.— závodní podíly » 97.120.— vlastní výpůjčky » 9.385.— půjčky členům » 1,371.674.— uložené přebytky a cenné papíry » 151.882.— hotovost » 11.163.— rezervní fond » 54.404.— nemovitosti » 53.455.— obrat peněžní za m. květen » 702.632.—

„Jeronym“ spolek ev. akademiků v Praze hodlá pořádati Husovu slavnost počátkem července. Bližší o programu bude ještě sděleno.

V Lounech ve sboru reformovaném měli 20. dubna krásnou slavnost. Dívka 21 roků stará, která s rodiči svými nenáležela k žádnému náboženství, nebyvši ani křtěná — uvěřila skrze slyšení slova Božího v Pána Ježíše, a osvědčivši opravdovým vyznáním i životem víru svou, byla téhož dne před shromážděním pokřtěna. Věříme, že mělo celé shromáždění bohatě požehnutí.

Alkohol zahubí ve Francii ročně 500 tisíc životů, kdežto souhotiny toliko 150 tisíc.

Jiný důkaz zhoubnosti alkoku podává soudní statistika za rok 1898 a 1899. Dle této statistiky přichází poměrný počet tělesných úrazů: na sobotu 103, na neděli 554, na ponděli 125, na úterý 69, na středn 62, na čtvrtek také 62 a na pátek 48. — Číslice tyto zřejmě mluví, čeho jest úrazů většinou příčina. Od úterka do pátku jest jich nejméně, ano v pátek, když již kapsy vyprázdněny bývají, a pravděpodobno nejméně se pije — jest případů těch po skrovnu. Zato v sobotu večer několik těch hodin před půl noci, když opět mzda je v kapse, stačí k tomu, aby páteční číslo se více než zdvojnásobilo. Že pak neděle většinou celá se ztráví ve společnosti pijáků, dosahuje číslo páteční skorem šestinásobnou velikost. Podobně ještě modrý pondělek dosahuje značné výše. — Není pochybí, kdyby lidé přestali alkoholické nápoje pít, zachovali by mnozí své zdraví i životy — ano najezen i své duši by dobře posloužil.

* * *

Je-li vojín schopen toho aby byl zabit v poslušnosti k svému generálu, nemá křesťan býti ochoten podstoupiti smrt; v poslušnosti ku Kristu? A předece, jak často chybujeme neposluhajícíe Pána; ne pro strach smrti, nýbrž toliko pro to, že jest to poněkud nepohodlné.

Vlastnoruční výroba bavlněného zboží. Tkané látky na dámské i dětské šaty v rozličných modních vzorech a barvách pro každé období a pro každý stav.

Vyrábím též látky na obleky mužské i chlapecké, pro dobu jarní i letní ve vzorech nejmódnějších a vše v barvách úplně trvanlivých a cenách nejlevnějších.

Vzorky na požádání franko. Objednávku na 10 K zasílám franco. Obsluha svědomitá.

O hojnou přízeň v zájmu našich chudých tkalců prose, poroučí se k službám ochotný

Josef Bednář, tkalcovství
v Čermné (Čechy přes Vernařovic).

BETANIE.

Sněm království Českého sestoupí se k zasedání dne 16. neb 18. června. Co bude programem, nelze dosud říci; mnozí myslí, že se hlavně jednati bude o »zemský koláč,« totiž o zemské výborství, jehož jsou mnozí páni žádostivi a ze starých nikdo nechce ustoupit. Teď je přisedících se služným po 4000 K osm, aby se starými nemusilo hnout (Adámek, Grégr, Pražák) bude počet členů rozmnožen na 10 neb 12 a služné ovšem — zvýšeno!

Rakousko-uherské delegace t. j. sbor pro společné záležitosti obou částí našeho mocnářství zasedají letos v Pešti. Vlastně nezasedají trvale, neboť k vůli říšské radě, aby poslanci mohli býti ve Vídni, bylo delegační zasedání přerušeno. Něco zajímavého z delegací mohou i naši čtenáři zvědět. To je především »společný rozpočet.« Tento obnáší celkem 372 miliony korun, což jest o 84 miliony víc než loni. Tyto peníze jdou skoro všechny na vojsko, totiž 356 milionů korun. Kromě toho žádá se, aby delegace povolily ještě 38 milionů kor. na nová děla. — Poměr, dle kterého obě části říše na tyto potřeby platí jest a bezpochyby i na dále zůstane tento: Předlitavsko dá 65·6‰ a Uhry pouze 34·4‰

Jak se mluvilo v delegacích o »Los von Rom?« V úterý dne 27. května mluvil o této věci mladočech, dr. Kramář. A mluvil ovšem »husitsky,« až nadivno sluchu. Podal doklady, že hnutí to podporuje Gustav-Adolfský spolek, tedy je to hnutí prusácké a germanisační. V jednom něm. časopise (Wartburg) byl inserát, kterým se hledali evang. luterští vikáři do Čech; pan dr. Kramář, patrně velmi vážný pán smál se tomu, že tak se hledají »děvčata pro všecko.« Ostatně hnutí toto prý brzy zanikne, nejsouc žádnou reformací. Za tyto své náhledy byl druhého dne ovšem pochválen od hr. Schönborna, ba i na nejvyšších místech došla jeho policejné-klerikální řeč povšimnutí. Naproti tomu dostalo se mu pořádného odbytí od delegáta německého Fr. Steina, který nazval řeč jeho denunciací (udavačstvím). Některé české časopisy (a my s nimi) litují, že je to český svobodomyšlník, který tímto vystupováním jméno české poškozuje a

ducha českých dějin zapírá. Překvapení ovšem nejsme, máf dr. Kramář v této příčině už svou pověst. Už po několikáté dotýká se této věci, jakoby měl strach, že policie zaspí. Ostatně, neměl by se bát, vždyť předpovídá sám, jak hnutí celé brzo musí zaniknout. K posudku dalšímu, pro zajímavost věci, klademe ještě některý vyňatek z »Času:« »Docela správné je, co mu odpověděl pan Stein, že český poslanec nemá proč, aby ho bolela hlava za rakouskou policii, a když se trpí v Rakousku usazování cizích řádů katolických, že stejné právo platí také pro evanjelické duchovní z říše. K tomu jen ještě dodáváme, že dr. Kramář se neozval, když biskup litoměřický povolal si do semináře kněžského německé studenty z říše.

Nerozumíme tomu, proč se pořád opakuje, že hnutí proti Římu je germanisační. Jen tenkrát bychom rozuměli, kdyby dr. Kramář uvedl doklady, že se agituje mezi Čechy. Toho dokladu nemá; přichází němečtí kazatelé agitují mezi Němci; nuže jak mohou Němci germanisovat Němce?

My však v projevech dra Kramáře vycítujeme ještě něco nebezpečnějšího. Pan dr. Kramář to sice výslovně neřekl, ale nejsme sami, kdo v jeho prudkém vystupování vycítují zbytečný odpor k protestantismu a posilňování dost obecného názoru, že protestantism bezděky poněmčuje a že máme blahorečit s Tomkem osudu, jestliže národ český byl od reformace odvrácen. Pohříchu ozývá se dost často tento blud v hovorech lidí nejen klerikálních, nýbrž i tak zv. inteligentních.

Jestliže pak myslí někdo, že katolictví spíše zachovává českou národnost, jak vysvětlí, že katolická reformace nejen poněmčila, ba div nezhubila náš národ? A jak vysvětlí, že mezi prvními buditeli národa v minulém století ční hlavy Kollára, Palackého a Šafaříka? Že katolická církev germanisuje ještě dnes svou hierarchií, kdežto o evanjelických vyznáních sotva by se to opovážil tvrdit sám nějaký Brynychův kaplan?

Naše inteligence nezná dějin svého národa a proto slouží nevědomky klerikálům a šlechtě, neumějí chytré klíčky jejich

prohlédnouti. Kořen našeho češství hnije. Přímo pak se bojíme, že dr. Kramář zadává svůj rozum a energii do služeb cizích, od nichž naivně očekává v budoucnosti pomoc národu českému. To časté vracení k německému hnutí »Pryč od Říma,« to pálení prstů pro věc cizí, zdá se nám, má pohnutky při nejmenším stejně politické jako agitace Všeněmců. Ale ať se konečně i myslíme, tím voláním po policii dělá českému jménu ve světě jen špatnou pověst.

Konec války anglo-burské. Mír v Jižní Africe! Tato milá zpráva prolétla v prvních dnech června celým světem. Vzbudila všude patrné uspokojení, protože se z mnoha stran o dohodnutí pochybovalo. Jednak vycházely hlasy, že prý věc burská stojí velmi dobře, že mohou ještě dále válčit (nebyli to přátelé Burů, kteří tak smýšleli. Byli to obdivovatelé statečných těch bojovníků, ale pomoci jim nemohl nikdo; ale chrabří ti reci prohlíželi dále — šlo jim o zachování národa, kterýž by dalším ještě válčením již vyhynul a když nyní nepřítel byl nakloněn vyjednávat s nimi, počínali si umírněně. Jiný hlas byl, Anglie že vykořistí svou nadvládu a nabídne tak bídné podmínky, že jich Buři nebudou moci se cti přijati. — Ale tak jako mnozí se modlili za ukončení války, tak Bůh sám naklonil srdce ku pokoji! Ať již se podmínky míru komu líbí, neb nelíbí jisto jest, že všichni vojevůdceové Burští je přijali a smlouvu podepsali. Státní samostatnost svých obou republik nemohli již zpět vydobyti, tu jim také Angličané při smlouvě míru nedali za to ale jinak poskytli jim velikých ústupků. Buři budou požívatí samosprávu pod protektorátem anglického krále a zpusťovaná vlast jejich na anglické útraty bude opět vzdělána a farmy vystavěny. Jeden z nejtěžších požadavků Burů byl, aby všichni povstalci Kapské osady, kteří pomáhali Burům, (tedy angličtí poddaní) nebyli trestáni. A i na to přistoupeno. Mimo to, že pozbyli práva volebního, bude jim vše odpuštěno a v několika dnech při korunovaci krále Eduarda VII. všeobecná amnestie jim udělaná. Zbraň musí sice Buři vydati, jako děla, ale tak přísně se to brátí s nimi nebude, protože se zmohla litá zvěř, a i k obhájení proti možnému vzbouření se černochů budou zbraně potřebovat. Reč anglická i holandská budou ve školách a úřadech dle potřeby obyvatelstva užívány. Vojenská správa, která ovšem dosud v Jižní Africe jest nutná, co nejdříve ustoupí správě občanské. Celkem se praví, že tyto smlouvy o pokoj jsou pro obě strany čestné a nadějně. Nesmírliví lidé (jako na straně anglické lord Chamberlein a z Burů presidenti Stejin a Krüger) nemají ovšem zásluhy v té věci,

všecku chválu naproti tomu dávají noviny lordu Kitchenerovi.

Jak se zpráva o míru šířila v neděli po Anglii nasvědčuje tato zpráva: Londýn 1. června. Prohlášení míru přišlo sem v sobotu večer zcela neočekávaně; v 9 hodin nevyšlo ještě ani jedině zvláštní vydání novin. Obecenstvo bylo ještě úplně pokojné pouze tu a tam byly velké hotely illuminovány. Jinak není pozorovati jakýchkoli projevů. Ulice činí obvyklý nedělní dojem. Zvláštní shodou okolností kostely jsou jediným pramenem, odkud tato důležitá zpráva přichází mezi lid. Centrální News poslaly kostelům zprávu. Ujednání míru bylo po té oznámeno ve všech kostelích a všade odehrávaly se vzrušující výjevy. Ve mnohých kostelích dokonce ozval se potlesk.

Anglii se ovšem dostalo i blahopřání. Též císař rakouský zaslal králi Eduardovi blahopřejný dopis k docílenému míru, v němž vyjadřuje svou radost, že konečně válka byla skončena.

A my, kteří jsme válku jihoafrickou tak těžce uesli, radujeme se, že konečně můžeme přinést zprávu o pokoji. Nejednen z našich čtenářů nesouhlasil často s našimi zprávami a úsudky, podléhaje vlivům jiných časopisů a náhledů. My jsme se snažili referovati vždy dle pravdy. Sympatisovali jsme s oběma stranami a litovali chyb na obou stranách. Přejeme, aby se osvědčil poželným býtí pro obě strany. Je to mír, kde neužívá se slov: vítěz a přemožený. Takových tu vlastně není. Tím spíš čekáme vzájemnou důvěru obou stran. Kéž Hospodin odpustí všeliký hřích a požehná jim a způsobí hojnost pokoje a to stálého.

Krvavé události ve Lvově. Tamnější zedníci dělníci zastavili před týdnem práci následkem různých sporů se zaměstnavateli. Dne 2. června o 10. hodině dopoledne vyšli houfně ze spolkové místnosti a táhli na Střelecké náměstí. K zástupu připojily se ještě jiné elementy, které nenáleží ke stávkujícím a táhli za vedení dělníka Wityka společně, demonstrující pro své požadavky. Zástup brzy vzrostl v ohromný počet, před kterým obchodníci zavírali své krámy. Když se pozorovalo, že policie sama nestačí, byla povolána setnina pěchoty. Příchod vojska zavdal příčinu k rozčilujícím a nebezpečným scénám. Jakmile vojsko se dostavilo zástup počal na ně házetí kamení jakož i na policii, která, jak známo zde je vojenská. Policiejní komisař, který byl zasažen kamenem do hlavy, klesl k zemi. Na místo demonstrace dostavila se škadrona husarů, která byla rovněž přivítána křikem a kamením. Jeden z husarů padl následkem zranění s koně na zem a byl od stávkujících tlčen